

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 22 februari 1935 kl. 12 m.

*Utlåtande i anledning av väckt motion angående vissa ändringar
i vattenlagens föreskrifter om avtappning av sjö.*

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 128, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Hansson* i Vännäsby hemställt, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående sådan ändring i vattenlagen, att tillstånd till avtappning av sjö i syfte att därigenom utvinna odlingsbar mark må kunna erhållas utan hinder av att i lagen föreskrivna villkor om viss majoritet icke uppfyllts, ävensom att begreppet sjö i detta sammanhang närmare klarlägges i huvudsaklig överensstämmelse med ett i motionen angivet förslag.

Beträffande de skäl, som motionären anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

7 kapitlet i vattenlagen den 28 juni 1918, vilket kapitel erhållit sin nuvarande lydelse enligt lag den 11 juni 1920, innehåller rättsregler om torrläggning av mark genom dikning, vattenavledning eller invallning. 1—36 §§ avse dikning. 37—48 §§ innehålla särskilda bestämmelser om vattenavledning. En beskrivning på de åtgärder, som skola vara att anse som vattenavledning, lämnas i 37 §. Där talas bland annat om att för torrläggning av mark sänka eller uttappa sjö eller annan vattensamling. Å sådan vattenavledning skall med iakttagande av vissa föreskrifter i 38—47 §§ tillämpas rörande dikning meddelade bestämmelser. Förutsättningarna för att en förändring av vattenförhållandena i sjö eller annan vattensamling för sådant ändamål, som sägs i 37 §, överhuvud skall vara tillåten angivas i 38 §, vartill komma vissa kompletterande stadganden i därefter följande paragrafer. I 44 § finnas särskilda regler angående tvångsdelaktighet beträffande sjösänkingsföretag. Ansökan om tillstånd att utföra vattenavledning skall ingivas till Konungens befallningshavande (45 §). Frågan skall därefter prövas vid syneförrättning i den ordning, som stadgas i vattenlagens 10 kapitel. Om företag avser sänkning eller uttappning av sjö, skall synemännens utlåtande underställas vattendomstolens prövning. Till att handlägga syneförrättning rörande företag, som avses i 7 kapitlet, skall enligt 32 § 1 mom. i 10 kapitlet förordnas statens lantbruksingenjör eller annan (enligt särskilda bestämmelser) behörig person.

Till utförande av sådana torrläggningsföretag, vilka avse höjande av alstringförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande såsom åker eller

ständig slätter- och betesvall, kan enligt kungörelse den 11 juni 1926 (nr 257) angående villkoren för statsbidrag från statens avdikningsanslag (ändr. $\frac{27}{6}$ 1927, nr 276; $\frac{27}{6}$ 1929, nr 215; $\frac{9}{6}$ 1933, nr 299) av Kungl. Maj:t anvisas bidrag. Statsbidrag kan i regel beviljas under förutsättning, att lantbruksstyrelsen finner värdet av båtnaden uppväga eller överstiga kostnaden för torrläggningen. Bidrag kan beviljas till högst hälften av den utav Kungl. Maj:t godkända kostnaden såväl för torrlägningsarbete, teg- eller täckdikning däri ej inberäknad, som ock för verkställd undersökning och förrättning jämte erforderliga kartor och handlingar.

Utöver bidrag kan enligt kungörelse den 11 juni 1926 (nr 258) angående villkoren för lån från statens avdikningslånefond (ändr. $\frac{4}{6}$ 1929, nr 166; $\frac{9}{6}$ 1933, nr 300) jämväl erhållas lån för utförande av sådana torrlägningsföretag, som nyss nämnts. Lån kan beviljas intill den av Kungl. Maj:t godkända kostnaden såväl för torrlägningsarbetet, teg- och täckdikning däri ej inberäknad, som ock för undersökningen och förrättningen jämte erforderliga kartor och handlingar, efter avdrag för det bidrag, som för samma företag eller samma del inom företag kan varda lämnat från statens avdikningsanslag, dock med iakttagande att lånet ej för någon del av företaget får överstiga sjuttio procent av det genom torrlägningsarbetet uppkommande, av lantbruksstyrelsen vitsordade båtnadsvärdet.

Vidare må omnämnas, att jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 juni 1934 utredningsmän — avdikningssakkunniga — tillsatts för att verkställa utredning rörande den med understöd av statsmedel bedrivna avdiknings- och täckdikningsverksamheten samt därmed sammanhängande spörsmål. De sakkunniga skola därvid, bland annat, i den mån så finnes erforderligt göra gällande bestämmelser om statsunderstöd åt torrlägningsföretag till föremål för överarbetning.

Utskottet. Av vad ovan i utlåtandet anförts framgår, att frågan om ett sjösänkingsföretags tillåtlighet skall bedömas med hänsyn till de huvudregler härom, som återfinnas i 38 § i 7 kapitlet vattenlagen. I 44 § samma kapitel angivas förutsättningarna för att annan än sökanden till ett sådant företag och de sakägare, som förenat sig med sökanden, skall vara skyldig att taga del i detsamma. För att sådan tvångsdelaktighet skall föreligga erfordras, att den beräknade båtnaden av företaget med mer än hälften faller å egendom, tillhörig den, som sökt företaget, eller honom och andra, vilka förenat sig med honom därom. Sistnämnda bestämmelse utgör ett skydd mot att sakägare, som icke önskar nedlägga kostnader i ett sjösänkingsföretag, skall kunna tvingas därtill av andra sakägare, vilka, då icke ens hälften av båtnaden av företaget belöper å dem tillhörig mark, själva icke skola betala ens hälften av kostnaderna för detsamma. Enligt utskottets mening hava bärande skäl icke förebragts för ett lagstadgande rörande tvångsdelaktighet av den innebörd, att sådan skulle föreligga under förutsättning allenast att sakkunnig person funne, att vinsten av företaget i och för sig vore avsevärt större än

kostnaderna för detsamma, utan att samtidigt skulle erfordras, att den för närvarande i lagen föreskrivna majoriteten förefunnes.

Det i motionen framförda förslaget att i ett tillägg till 44 § definiera, vad som i sjösänkingsfråga skall vara att anse som sjö, stöter enligt utskottets mening på praktiska svårigheter av sådan art, att utskottet icke kan tillstyrka detsamma. Någon avsevärd olägenhet har icke heller, såvitt utskottet har sig bekant, försports i anledning därav, att definition å ordet sjö icke finnes i gällande lag. Enligt utskottets mening bör det liksom hittills överlätas åt domstolarna att avgöra, om den vattensamling, varom i det särskilda fallet är fråga, skall anses vara en sjö eller ej.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 128, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 februari 1935.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Bagge, Hagman, Gustaf Tamm, P. Sandström, Knut Petersson, Olof Carlsson* och *Forsslund*;

från andra kammaren: herrar *Hage, Johanson* i Hallagården, *Petersson* i Lerbäcksbyn, *Pettersson* i Hällbacken*, *Hansson* i Trollhättan och *Sandström* i Sollefteå, fru *Nordgren* samt herr *Johanson* i Huskvarna*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.